

تۆرك يوردى

ناشرى: تۆرك يوردى

مدبرى: آق چوره اوغلى يوسف

۷۴
۵

۱۳۴ صاى ۱۲ جلد ۶ يىل

۱۰ مایس ۱۳۳۳

۱۳۳۳ صاى ۶

« علم لسان: [۱]

همانی تورکجه - نده ایلک دفعه یازیلش اولان صومى «تورک تاریخی» و «براق ییلدنبری دارالفنونغوزده ایتدی وایتمکده اولدینی «علم اسان» تدریساتی ایله ملی حرمزك انکشافه مهم خدمتلرده بولونمش و بولونمده اولانجیب عامم بک افندیبک «علم اسان» عنرائی برکتابی نشر اولمشدر. بواثر آدرویا اسان هلماس - نك آتارندن اقتباس واقطاف صورتیه وجوده کلمشدر. آدرویا علماسنك علمی اثرلرینی بالمعوم تنقید ایدمه یلمک حتی کندیرمه کوره مدیکمزدن، کتابک جهت دلمیه - نى سکوت ایله یکشدرمک مجبوریتنده یز. بوراده سوبیه جک سررلریمز آنجق ترجمه واقعیاسنك طرزله ترتیه هانددر.

کتاب ، دارالفنونده تقریر ایدیان درسلدن متشکدر . بوجهله اولاه علم لسانک علمی تعریفی ، صوکره اساس تقسماتی و بو تقسیمات دائره سنده خصوصی بحثلری بره بره رزمنداکره ایدره دك دنیاده کی ديللرک عمومی تصنیفا . تنی ، ديلک حیاتنه ، تحول و تکاملنه دائر بحثلری احتوا ایدن راز خاطر مکلیر . کتابک ، دارالفنون ادبیات شعبه سنده ریح ایلده ، فیلولوژی ایلده اوغراشوق مجبوریتنده اولان و - تنی برچوقی کندنی مراق و تامللری و یا خود مملکتک احتیاجی سائله لرله یا لکنز بر مؤرخ قالمه لری محتمل بولونان لوبونک حسیله سان حقنده کی ییلگیلری بلکه شودر سرله انحصار ایدره جک اولان طلبه لر حصه ورنده تقریر ایدیش اولماسی بو مکملیتی ده ازیاده استلزام ایتسه کرکدر . حالبوکه کتابده علم لسانک نه علمی بر تعریفنه و نه ده تقسیمات اصلیه سنه راست کلپوروز . واقعا رساله ، بر قاج فصله آیریلشدر . فقط بوفصللر اویله غیر متبلر و داغنیق شیلری احتوا ایدیورکه ، سرلوحه یی یکدیگدن صوکره ، انسان عام لسانک هانکی فصل و بحثنی اوقودیشنی فرق ایدره یور . یا لکنز بوقادارده ده کل ، اثرک اصل اکسیکلکی دیاه غنی ديللرک تصنیفاتنه دائر بر - طریقه یله یازمامش اولماسیدر . هرکسه معلوم اولدینی اوزره بوکون دنیاده آزچوق بیان دن ديللرک تشکیلات و بنیه ایتسه حاکم اولان کیفیت و قانونلره مستند بر و یارچوق تصنیفاتنی واردر . بونلریلنمه دیکه لسانلر آراسنده کی باقینلق و اوزانلق ، لسانلرک خصوصیت و شخصیتی مسأله لری داغما مجهول قالیر . بونلر مجهول قالدجه ده لسان حقنده نظر لریمز ، فکر لریمز هیچ بر استنادیری بولاماز ؛ بر طاقم مجرد ملاحظه لر ایلچنده بوغرا بر قالیر . چونکه علم لسان - ک ، عمومی و مثبت بر علمدر - آ محقق آیری آیری ديللرده حکم سورون قانونلرک مطالعه و مقایسه لرندن تشکل ایدره ییلیر . مختلف لسانلری آیری آیری مطالعه ایتهدن نه اوزرنده و نه یله مقایسه اتنده بولونایلیمز ؟ حق عام لسانک اثرچوق - مثبت بر علم اولان و هر رده مطالعه ایدره ییلن - فیزولوژییه مستند «طاوشلر بحثی» (مبحث اصوات) Phonétique قسمتی یله لسانلرک عمومی تصنیفاتنی یا یاردن اول مطالعه ایدره مملک و یا خود پک اوستون کوری (سطحی) یکمک مجبوریتنده یز . چونکه هر لسان عائله و یا سره سنک و حق هر لسان و لهجه نک کندینه مخصوص بر «طاوشلر قانونی» و بو کما کورده بر «طاوشلر بحثی» واردر . طاوشلرله «صوت» اهنک قانوننه ملاک اولان تورانی ديللر ايله ، بوندن محروم اولان ایرانی و یا آریانی ديللری Phnétique جهتدن مطالعه ایدره کن عین صورتله حرکت ایدره سه ک پک اوستدن کچمکه مجبور اولاجنر و یا خود برچوق یا کلشله قابیلانجنر . بونقعه یی آیری آیری لسان عائله و یا زمره لرینه ده تشبیل ایدره ییلیر . ایشته بونک ایچون «علم لسان» کتابنده ديللرک عمومی تصنیفاتنه یورلرله مش اولماسی مهم بر اکسیکلکدر .

نجیب حاتم بکاک ، اساساً نواد رائف بکاک ذہ باردیندن مستفید اولاق صورتیلہ شرح وایضاح ایتمش اولدیفی
«هفت» کتابیلہ دائر مطالعہ بیان ادرکن کوپر لی زاده نوادیک نجیب بکی مأخذ کوسترمه دیکرندن دولایی
تقدید ایدییوردی . علمہ حرمت ، اهل علمہ قارشی ده قدر شایق وظیفہ لرندن اولان بواساس نقطہ نظرندن علم
لسان مؤلفینده تقدید ایدہ بلرز .

[۱] مؤلف نجيب طاعم بك - كوچوك فولاد ۱۵۴ صفحه در - ۱۲۳۳ سنه في مطبعة عامر وده بيلامشدره

بودن اوج دورت بیل اقدیم بیقان «دارالفنون» درسی، مجموعه سنده «علم لسان» درسی ده دوح اولیور و دی . بودرسارک «ایکنچی سنده» سنده نجیب حاکمیک افندی : «بواثر م . فواد رائفیک افندی ایله مشترک» یازمیشدر . «دیورودی» شیمدی ماسیلان «علم لسان» ایله یو درسلرک عینی اولدیغی ایچم آکلارهدن سوگرم بو نقطهیه مراق ایتم . کتابی باشدن باشه قاریشدرم . بالکیز آفداتاق جهتمدن دهگل ، واجب اولدیغی بالطبع ، بزدده ایی بیلدیکاری - «علم قدرینی بیلمک» نقطه نظرندن بیله اعتراف بر بورج اولان مل کور قیدبو کتابده بر بولا مامشدر . مع مافیله بزمجهول برسیله بوبله کوروله بیده سی و باغود اونوتخانانی و ذهوله مینی بوبله بیلمش اولسی خاطره کلیمیلر . بو نقطهده دها چوق اصرار ایتملم ...

بودن اوتوز بوقادار بیل اول شمس الدین سامییک مرحوم «لسان» ایله بر رساله نشر ایتمشدر . «قاموس الاعلام» و «قاموس ترکی» نیک فاضل و غیور مؤلفی علم لسانی او قدار کوزله قاورابه بیلمش که ، بر «علم لسان» کتابی یازارکن طوتدیشمز ترتیب و اصولده اوتوز بیلقی بر «تکامل» دورسی کچیردیکمن حالده اونا بیتشه میور . مع مافیله بومقایسه ، کتابیک عمومیه تشمیل ایدله میلدیر . تقریب ایتمکده اولدیغی «علم لسان» ، اوتوز بیلدنبری یک چوق ایلمرله بن نظر بات لسانییک هر حالده الک معقول واک بکیرلندن برخلیسی ایچمه آلا بیلدیشدر . یوقاریدن بری - بوبله دیگر وجهله «علم لسان» ک قصوری بالکیز طرز ترتیبده واک مهم فصل و مبحثلریک قصان ویا یو - قلمشدر . بوقسه بر فاج تورلو تورک لهجه لری بیلن و آردو با لسان علماسیک اثر لری ده اوزون زمان تمع ایتمن بولونان ایکی لسانشناس استاد بیزک قلمه آلمش اولدیقلری بو اثر ، طابت ساد ، بر تورکجه ایله یازمیشدر ، محترم و اولمر چوق درین ووهامی بعض اصطلاحاتک مقابلری ده تورکجه مژدن بولارقی قوللاقیه موفقی اولمشلدز . بو نقطه نظرندن نجیب حاکم و فواد رائف بکاری تبریک ایدمیز .

ارفان ترقناسیه

تورکک شونی

مابوس همایونه - سوکیلی خاقانز افندی حضرتلریک منالی نغنه قدریقلریک طقوزنجی بیل دونومسه مصادف اولان ۲۷ نیسان جمعه کونی ، بوتون همالیلر بادشاهمن حضرتلریشه اولان احترام و تمطیلری بر دها اظهار ایتمیلر . بالجله رسمی دایره و مکتبلر تعطیل ایتمیک کی ، بوتون شهر باراقلرله دونادیش ایدی . خاقان حضرتلریشه بالجله وکلا حضرتی ، بوبوک امرا و اکثر اعیان افضالری و ملت وکیللری مجنولر عرض تبریکات ایتمشدر . رحیمک برنجی بر شهبه سنده بولونان قندیل کیجه سنده مصادف ایتمکله آریجه بر قدسیت کتب ایدن جلوس مایون مناسبیله «تورک» بوددی ، سوکیلی خاقان حضرتلری صاف بر تورک قلیله نوطالولار ، تورکدره طقوز نوطالودر . خاقانک طقوزنجی خاقانلی بیاینده ایک ارغودلو ایشارک ارله جند چون اومودلی بر .

سینا مهر سنده موفقیتمیز - کیم نه دیرسه دیسون ، اوج بیلدنبری ایتمکده اولدیشمز چک ، منالی تدوینک اک شانی سفرلیله مقایسه اولدورسه قزاقیر ، طائب ایتمز ، جهالک الک فوئلی ، اک بوبوک اوج دواته اوج بیلدر ، موفقی باش طوتیورده چوق کنیش ، آن تنظیم اولونش ، هر درلو واسطاره بیلمناج و طندک ، بر رند بیکرجه کیومقر مسافهلر ، یوکسک طاغفلر ، وسیع چولار ، یکیله سن دیکزلرله آریلمش اوج دورت حدودینی . معشأ ایلرولرک ، بیلد کیرلیه وک ، فقط دائما فداکارلی ، جنگادری کوشمدرک ، فقط دافناماوس و هر قری آرتدیرمق محافظه ارغاشیوروز صوک موفقیات خبرلری سینا جه سندن آتدی . عرافده اولدی کی ، سیناده دخی الک معند قصه زانکازرله چار شهبه سندن چنانق قلمده ، سوبشده ، کوت العمارده تورکک قیمت حریره سی بلغا مانع تقدیر فرست بولان انکازر ، بوسه